

Jelesre vizsgázott A játszma

A vizsga 2011-ben került a mozikba, amely fordulatos kémthrillerként egy addig teljesen ismeretlen műfajt hozott be a magyar filmművészetbe. Az 1956-os forradalmat követő megtorlások idejében játszódó film fordulatos cselekménnyel és kiválóan kidolgozott karakterekkel vezeti be a nézőt a Kádár-kori titkosszolgálat működésébe. A filmnek azóta több követője is akadt (A berni követ, A marfúi rém), sőt, A játszma címmel idén júniusban megérkezett a direkt folytatás is. Míg A vizsgát az alkotói eredetileg tévéfilmnek szánták, és érezhetően szerény költségvetésből készült, A játszma a Nemzeti Filmalap támogatásának köszönhetően már jóval több pénzből forgott. A film ezáltal jóval professzionálisabb, színesebb és nagyszabásúbb munka lett elődjénél.

A játszma hat évvel A vizsga után, 1963-ban, a kádári konszolidáció kezdetén veszi fel a fonalat, ugyanazokkal a szereplőkkel, akiket A vizsgában már megismertünk. Mindazonáltal fontos hangsúlyozni, hogy A játszma megnézhető A vizsga megtekintése nélkül is, mivel az előzményfilm története kiderül A játszma első pár percéből. Jung András (Nagy Zsolt) boldogan él együtt feleségével és egyben kollégájával, Gáti Évával (Hámori Gabriella) Budapesten. A férfi éppen nagy kinevezése előtt áll, amikor hírt kap arról, hogy egykori tanára, Markó Pál (Kulka János) lakást bérelt a fővárosban. Mivel a múltjuk nem éppen rózsás, Jung megfigyelteti Markót, akiről azt gondolja, hogy bosszút forral ellene egy néhány évvel ezelőtti ügy miatt. Ezzel újabb kémjátszma veszi kezdetét, amelyben semmi és senki sem az, aminek vagy akinek látszik.

A játszma és A vizsga forgatókönyvét is a már jó pár filmet jegyző Köbli Norbert írta, ami elsülhetett volna rosszul is, hiszen a hasonló megközelítés miatt a néző könnyen rájöhet a végkifejletre. Azonban ez nem így történt, a cselekmény végig feszes, az egymást követő csavarok és a kerek párbeszédék folyamatos izgalomban tartják a nézőt. Ehhez hozzájárul A játszma elődjéhez képest lényegesen nagyobb költségvetése is, amelynek köszönhetően jóval több helyszín és – néha már túlfűtött sok – statisztika jelenik meg a filmben. Ez kifejezetten jól tesz a korhűségnek és az atmoszférának, sőt, a

sokszínűbb kameramozgásoknak és világitásnak köszönhetően a képi világnak is. Változott továbbá a rendező személye, A vizsgát jegyző Bergendy Péter helyett A játszmat Fazakas Péter rendezte, akinek ez az első nagyobb szabású alkotása. Ő A vizsgával ellentétben egy sokkal színesebb világot teremtett a filmnek, amivel – elmondása alapján – a megtorlások utáni felszabadultabb Magyarországot kívánta érzékelteni. Továbbá, ami még fontos változás, hogy ugyan A játszmaiban szereplő a karakterek nagyrészt ugyanazok, mint akik A vizsgában is megjelentek, mégis mélyebben, eddig ismeretlen oldalait bemutatva ismerjük meg őket. Ezáltal egy sokkal valóságosabb, élvezhetőbb filmet kapunk.

A színészi fronton sem lehet senkire panasz. Nagy Zsolt kiválóan alakítja a munkájában profi, szinte érzelemmentes, míg a magánéletében sorozatos kihívásokkal szembesülő ügynököt. Örömteli volt viszontlátni súlyos betegsége után Kulka Jánost, aki természetes és visszafogott gesztusokkal hozza az esendő, egykoron nagy hatalmú kémvezetőt. Azonban a legnagyobbat egyértelműen Staub Viktória alakítja. Őt eddig csak kisebb szerepekben láthattuk (Aranyélet), most azonban kvázi főszerepben is tökéletesen helytáll.

A film végén látható egy egyértelmű utalás Gothár Péter *Megáll az idő* című filmjének zárójelenetére, amely eszünkbe juttatja, hogy milyen kiváló alkotások születtek már a kádárkori Magyarországról. Azonban úgy gondolom, A játszma ezek mellett is van létjogosultsága, hiszen ennek az alkotásnak nem a rendszer megértése, sokkal inkább a bemutatása a célja. Azt pedig csak remélni tudom, hogy a jövőben is számos, hasonló minőségű magyar alkotást láthatunk még a hazai mozikban.

Gábos Marcell (AKG, 10. évf.)

A játszma (2022, 102')

Rendezte: Fazakas Péter

Szereplők: Nagy Zsolt, Kulka János, Hámori Gabriella, Scherer Péter